

โครงการงานสถาปนิก '61 “ไม่ธรรมดา : BEYOND ORDINARY”

ระหว่างวันอังคารที่ 1 – วันอาทิตย์ที่ 6 พฤษภาคม 2561

ณ ชาเลนเจอร์ฮอลล์ 1-3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเปิดงานสถาปนิก '61

ในวันอาทิตย์ที่ 6 พฤษภาคม 2561 เวลา 17.30 น. ณ บริเวณโถงด้านหน้าชาเลนเจอร์ฮอลล์ อิมแพ็ค เมืองทองธานี

ความเป็นมา

สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดงานเพื่อเผยแพร่วิชาชีพสถาปัตยกรรมมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2529 โดยใช้ชื่องานว่า “สถาปนิก '29” และได้จัดเป็นประจำทุกปี (ยกเว้นปีพุทธศักราช 2533) จนถึงปัจจุบัน ได้จัดไปแล้ว 31 ครั้ง โดยมีผู้เข้าชมปีละประมาณ 390,000 คน ในแต่ละปี สำหรับปีพุทธศักราช 2561 นี้ คณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ปีพุทธศักราช 2559-2561 มีมติเห็นชอบในการจัดงานสถาปนิก '61 ซึ่งจัดเป็นครั้งที่ 32 ในระหว่างวันอังคารที่ 1 – วันอาทิตย์ที่ 6 พฤษภาคม 2561 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1-3 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการจัดงาน

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของสมาคมฯ ผลงานทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม วัสดุก่อสร้าง นวัตกรรมทางด้านสถาปัตยกรรม การส่งเสริมวิชาชีพทางสถาปัตยกรรมแก่สมาชิก และสังคม ตลอดจนให้บริการทางวิชาการ แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และส่วนของงานแสดงวัสดุผลิตภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม งานตกแต่งภายในและการก่อสร้าง

แนวความคิดเกี่ยวกับ Vernacular Living

1. The fundamental idea of 'Vernacular Living'

'BEYOND ORDINARY' discusses the roles vernacular architecture plays in the contemporary life of Thai society. It attempts to extend the interpretation of vernacular architecture to not only the material objects, but also as the mode of living which is seamlessly integrated in everyday life. Rather than elaborating on the generic (physical) form of vernacular architecture, 'BEYOND ORDINARY' emphasises on its emergent process which reflects the local knowledge, identity and culture that in turn define 'our' vernacular architecture in the contemporary world.

“ไม่ธรรมดา” มุ่งอภิปรายบทบาทของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในวิถีชีวิตร่วมสมัยของสังคมไทย ซึ่งมุ่งสนใจที่กระบวนการการสร้างสรรคของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น โดยพัฒนากรอบแนวคิดการให้ความหมายและคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่ไม่จำกัดอยู่ที่เพียงรูปลักษณ์ของสถาปัตยกรรม แต่พิจารณาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในฐานะองค์ประกอบของการใช้ชีวิตประจำวันของผู้อยู่อาศัย “ไม่ธรรมดา” ให้ความสนใจกับกระบวนการเกิดขึ้นของสถาปัตยกรรมที่สะท้อนองค์ความรู้พื้นถิ่น เอกลักษณ์และรากฐานวัฒนธรรม ซึ่งย้อนกลับมาให้ความหมายและคุณค่าใหม่ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของเราในปัจจุบัน

2. Interpretation of 'Vernacular Living'

Interpretations of vernacular architecture are classified into two main approaches. Both representations are transmissible and reflect on each other. Firstly, materialised or tangible representation includes the form of architecture, materials and surfaces, construction process and technology. Secondly, subjective or intangible representation includes local identity, distinction, ways of thinking, local knowledge, ethics, occupations and so on.

"ไม่ธรรมดา" พิจารณาการแสดงออกของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นออกเป็นสองแนวทาง โดยที่ทั้งสองแนวทางมีความสัมพันธ์และสะท้อนความหมายซึ่งกันและกัน แนวทางแรกคือการแสดงออกทางวัตถุหรือสิ่งของที่จับต้องได้และประเมินผลทางวัตถุได้ อันอาจหมายถึงรูปร่างทรงทางสถาปัตยกรรม, วัสดุการก่อสร้าง, กระบวนการก่อสร้าง และเทคโนโลยีเพื่อการก่อสร้างและการใช้งานสถาปัตยกรรม เป็นต้น รูปแบบการแสดงออกของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นแนวทางที่สองคือ การแสดงออกที่จับต้องไม่ได้หรือการแสดงผลที่สร้างผลลัพธ์ทางความรู้สึกและตัวตน อันอาจหมายถึง เอกลักษณ์ท้องถิ่น, ลักษณะเฉพาะตน(ตัวตน), วิธีและกระบวนการทางความคิด, ความเชื่อและระบบการให้คุณค่าเฉพาะถิ่น, ระบบความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ เป็นต้น

3. Challenges of 'Vernacular Living'

Nowadays, local architecture is challenged by the continuing process of globalisation, climate change and the change of the mode of society, for example, the transformation from the rural living into the urban living. 'BEYOND ORDINARY' discusses on the way in which vernacular architecture respond to these changes of the ways of living in four main activities of everyday life: domestic living space, working space, social space and infrastructure of the city. Theses spaces will be interrogated by architects and specialist researchers on the question of: why does vernacular architecture need architect; and, how could architect, researcher and developing technology advance the vernacular architecture in the future?

ในปัจจุบันสถาปัตยกรรมในท้องถิ่นต่างๆ กำลังถูกท้าทายด้วยกระบวนการการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในหลายๆ ด้าน อาทิเช่น ปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์, การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมือง (และชนบทกึ่งเมือง) เป็นต้น "ไม่ธรรมดา" อภิปรายกระบวนการที่ซึ่งสถาปัตยกรรมในพื้นที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวผ่านกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันในพื้นที่ที่สื่ประเภท ได้แก่ พื้นที่พักอาศัย, พื้นที่ประกอบอาชีพ, พื้นที่สาธารณะ (และพื้นที่ทางสังคม) และระบบการเดินทางและขนส่งในเมือง "ไม่ธรรมดา" เปิดพื้นที่ให้กลุ่มสถาปนิก, นักออกแบบ, ผู้เชี่ยวชาญทั้งทางวิชาการและงานปฏิบัติ (ช่างฝีมือ) ร่วมกันตั้งคำถามและวิเคราะห์กระบวนการตอบสนองของพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมทั้งสี่ประเภท ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมและสังคมดังกล่าว บนคำถามพื้นฐานถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาปนิกกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ว่าสถาปนิกและผู้เชี่ยวชาญ รวมไปถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นจะมีบทบาทในการพัฒนาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นไปข้างหน้าได้อย่างไร?

แนวทางในการจัดนิทรรศการของสมาคมสถาปนิกสยามฯ งานสถาปนิก '61

แนวทางในการจัดนิทรรศการของสมาคมสถาปนิกสยามฯ ภายในงานสถาปนิก '61 นี้ ทีมอำนวยการเชิญสถาปนิกผู้มีความรู้ความสามารถในการออกแบบจากหลากหลายแนวทาง เข้ามาร่วมออกแบบพาวิลเลียนจัดงานนิทรรศการต่างๆ ซึ่งมุ่งเน้นเพื่อให้สมาชิกของสมาคมฯ มาร่วมกิจกรรมของสมาคมฯ และคนทั่วไปเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของสถาปนิกและงานของสมาคมฯ ให้มากยิ่งขึ้น

แนวคิดของงานในปีนี้เป็น Vernacular living ภายใต้ชื่องาน “Beyond ordinary: ไม่ธรรมดา” สถาปนิกทุกท่านจะได้รับโจทย์ในการออกแบบพาวิลเลียน และสนับสนุนโดยนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวัสดุก่อสร้างและวิธีการก่อสร้างเฉพาะแบบ แยกเป็น 2 ส่วนคือ

- (1) โจทย์ทางด้านวัสดุ ได้แก่ ดิน, อิฐ, ไม้ไผ่ และไม้ โดยสามารถผสมกับวัสดุอื่นๆ ได้กึ่งหนึ่ง
- (2) โจทย์ทางการก่อสร้างและการแสดงวัสดุ โดยแยกออกเป็น 2 แนวทาง คือ การออกแบบโดยเน้นให้เห็นสัจจะของวัสดุและเทคนิคการก่อสร้างแบบเรียบง่าย (craft material and construction) และการออกแบบโดยมีการประยุกต์ใช้วัสดุและการตีความที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (advancing material and interpretation)

งานนิทรรศการหลักที่จัดแสดงธีมงานของสถาปนิก '61 Vernacular living จะแสดงผ่านการตีความการเปลี่ยนแปลงของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่ของกิจกรรมในชีวิตประจำวันในสี่ประเภท ได้แก่ พื้นที่พักอาศัย, พื้นที่ประกอบอาชีพ, พื้นที่สาธารณะ (และพื้นที่ทางสังคม) และระบบการเดินทางและขนส่ง โดยถูกนำเสนอผ่านนิทรรศการในพาวิลเลียนหลัก 5 พาวิลเลียน ได้แก่ Living space pavilion, Working space pavilion, Meeting space pavilion, Moving the city pavilion และ Introduction pavilion โดยกลุ่มพาวิลเลียนหลักจะได้รับโจทย์ทางวัสดุที่แตกต่างกันไป แต่ทั้งหมดใช้แนวทางการออกแบบและประยุกต์ใช้วัสดุแบบซับซ้อน ในขณะที่พาวิลเลียนอื่นๆ จะได้โจทย์การออกแบบโดยเน้นให้เห็นสัจจะของวัสดุและเทคนิคการก่อสร้างแบบเรียบง่าย (craft material)

นอกจากนี้ “ไม่ธรรมดา” ยังประกอบด้วยอีกสิบสาม pavilion ย่อย ซึ่งจะจัดแสดงกิจกรรมหลักของงานอาษา โดย pavilion ย่อยเหล่านี้ก็จะได้รับโจทย์ทางด้านวัสดุและกระบวนการก่อสร้างเฉพาะเช่นเดียวกัน การจัดงานนิทรรศการของธีมงานในปีนี้จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนการออกแบบของพาวิลเลียน และส่วนเนื้อหาิทรรศการต่างๆ ภายในพาวิลเลียนเอง

นิทรรศการภายใต้ธีมงาน “(new) Vernacular Living”

(1) นิทรรศการ Domestic living space

นิทรรศการแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเรือนพื้นถิ่นที่อยู่อาศัย จากสมัยบุพกาล, สมัยพัฒนา และร่วมสมัย โดยใช้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม และกระบวนการก่อสร้างที่อยู่อาศัยแบบ mass production ที่ไม่ตอบสนองต่อการอยู่อาศัยที่แท้จริง (local vernacular living against mass housing production) นิทรรศการถูกจัดแสดงผ่านภาพถ่าย และการใช้แสงที่เปลี่ยนไปในลักษณะเรือนพื้นถิ่นตามยุคสมัย และโครงสร้างจำลองแม่เตาไฟ

(2) นิทรรศการ Working space

นิทรรศการแสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ประกอบอาชีพ ที่เคยตั้งซ้อนทับไปกับพื้นที่อยู่อาศัยและครอบครัว จนถูกแยกออกจากกันในยุคอุตสาหกรรม ไปจนกระทั่งการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้การใช้พื้นที่ประกอบอาชีพและการใช้พื้นที่ส่วนตัว

สามารถกลับมาเจอกันอีกครั้ง ผ่านการตั้งคำถามว่า “ภายใต้นวัตกรรมใหม่ที่ย่อโลกและการปรับตัวของท้องถิ่น..สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นตอบสนองและปรับตัวเข้าสู่สังคมร่วมสมัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างไร” โดยมองผ่านพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงใน 3 สังคม ได้แก่ สังคมชนบท สังคมชนบทกึ่งเมือง และสังคมเมือง นิทรรศการถูกจัดแสดงผ่านการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ การแสดงมัลติมีเดีย และการซ้อนทับของภาพโดย projector

(3) นิทรรศการ Meeting space

นิทรรศการ The superimposed layers on the (contemporary) public space แสดงถึงการซ้อนทับของกิจกรรมทางสังคมบนพื้นที่สาธารณะของเมือง ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ในการประยุกต์ใช้พื้นที่แบบผสมผสาน จากอดีตที่เป็นการผสมผสานของกิจกรรมบนพื้นที่ทางกายภาพหลากหลายแบบ ปัจจุบันมีมิติของการซ้อนทับของกิจกรรมบนโลกออนไลน์เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะ นิทรรศการนี้ตั้งคำถามถึงการปฏิสัมพันธ์บนโลกออนไลน์, โลกเสมือนจริง (AR) และพื้นที่ทางกายภาพนั้นจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร และจะทำให้บทบาทพื้นที่สาธารณะของเมืองเปลี่ยนไปอย่างไร นิทรรศการจะถูกแสดงผ่านการสร้างเกมบนแอปพลิเคชัน

(4) นิทรรศการ Moving in the city

นิทรรศการนี้มุ่งหวังให้ผู้ชมตระหนักและตั้งคำถามต่อการเกิดขึ้นของระบบขนส่งที่สร้างขึ้นโดยคนท้องถิ่น เช่น ระบบมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถสามล้อรับจ้าง เรือด่วน รถตุ๊กตุ๊กสาธารณะ รถสองแถว รถพุ่มพวง เป็นต้น ซึ่งระบบขนส่งทางเลือกรุ่นนี้เกิดขึ้นจากความไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพของระบบขนส่งหลักของภาครัฐ และเพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพการเข้าถึงพื้นที่ต่างๆ ซึ่งถูกจำกัดด้วยรูปแบบโครงสร้างเมืองที่ไม่เชื่อมต่อกัน (segregated urban morphology) นอกเหนือจากกระบวนการสร้างสรรค์ระบบขนส่งท้องถิ่นแล้วความสามารถในการตอบสนองพฤติกรรมสังคมเครือข่ายแบบไทยๆ และการเปิดรับเอานวัตกรรมใหม่จากต่างชาติเข้ามายังเป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งที่ “ไม่ธรรมดา” ของระบบขนส่งท้องถิ่น เช่น ระบบ Grab bike, Uber eat เป็นต้น ซึ่งใช้ระบบออนไลน์เป็นตัวช่วยเพิ่มระดับการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการตามความต้องการเฉพาะของลูกค้า (customized goods and services) อย่างไรก็ตามแนวโน้มพฤติกรรมและค่านิยมสังคมใหม่ที่ยึดเอาความสะดวกรวดเร็วในการเชื่อมต่อ และความเข้มข้นของบริการเป็นที่ตั้ง โดยไม่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าและบริการ ทำให้เกิดคำถามตามมาถึงการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่และความเป็นย่านในภาพรวมว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด

นิทรรศการกิจกรรมเฉพาะ

- **นิทรรศการประกวดแบบเชิงแนวความคิด (ASA International Competition)**
การแสดงผลงานการประกวดแบบในระดับนานาชาติ ที่เปิดให้สมาชิกสมาคมฯ และผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วมส่งผลงานแสดงแนวคิดในการออกแบบภายใต้ธีมงาน
- **นิทรรศการนิสิต นักศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (Student Exhibition)**
ผลงานเหล่านี้ นิสิต นักศึกษาจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันการศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ 37 สถาบัน
- **นิทรรศการผลงานสำนักงานสถาปนิก และสถาปนิกอิสระ**
ผลงานของสมาชิกสมาคมสถาปนิกสยามฯ ทั้งประเภทนิติบุคคลและบุคคล ภายใต้กรอบธีมงานที่กำหนด
- **นิทรรศการอนุรักษ์ (ASA Conservation)**
ผลงานของกรมการอนุรักษ์ สมาคมสถาปนิกสยามฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในมิติของการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัย
- **นิทรรศการสถาปนิกชุมชน (ASA Community)**
การออกแบบอย่างมีส่วนร่วมกับผลงานสถาปนิกชุมชน และกลุ่มคนรุ่นใหม่ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาด้วยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ กลุ่มวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- **นิทรรศการผลงานสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี 2561**
นำเสนอผลงานออกแบบสถาปัตยกรรมที่ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น คัดเลือกโดยสมาคมสถาปนิกสยามฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปี พ.ศ. 2561
- **นิทรรศการ Universal Design**
นำเสนอแง่มุมของการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างทัศนคติใหม่ของการออกแบบอาคารเพื่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็น เด็ก คนชรา คนพิการ และคนทั่วไป
- **นิทรรศการ ASA Crew**
นำเสนอ “อาชาครุ” สื่อประชาสัมพันธ์ของสมาคมฯ ที่รวบรวมข้อมูลและไลฟ์สไตล์สำหรับคนรักงานออกแบบ ไว้เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความสร้างสรรค์และตอบโจทย์ทุกไลฟ์สไตล์ พร้อมข่าวสารต่างๆ ในแวดวงสถาปนิก เพราะงานออกแบบอยู่รอบตัวเรา
- **นิทรรศการ สมาสถาปนิก ACT**
- **นิทรรศการ สมาคมนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย CDAST**
- **นิทรรศการ Green Building**

พื้นที่กิจกรรม Activities

- ๑) **ASA Club** พื้นที่ Meeting Point และจุดพักผ่อนประจำของชาว ASA
- ๒) **ASA Shop** พื้นที่จำหน่ายหนังสือและของที่ระลึกสมาคมฯ
- ๓) **Book Shop** พื้นที่จำหน่ายหนังสือจากสถาบันการศึกษา และหน่วยงานด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์
- ๔) **หมอบ้านอาชา** การบริการให้คำปรึกษาแก่ประชาชนทั่วไป ตอบสารพันปัญหาในเรื่องการก่อสร้างบ้านและอาคาร โดยกลุ่มสถาปนิกอาสาผู้เชี่ยวชาญ
- ๕) **ลานกิจกรรม** พื้นที่จัดกิจกรรมต่างๆ

งานสัมมนาวิชาการ

- **ASA Forum 2018 และ ASA Seminar 2018** งานสัมมนาวิชาการ โดยนักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมทั้งใน-ต่างประเทศ

งานอาชีพไนท์

- **ASA Night** งานสร้างสรรค์ตามประเพณีของเหล่าสมาชิกอาชีพทุกรุ่นทุกสมัยทุกสถาบัน

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์

คุณรัตติรัตน์ จันทน์ โทร. 0-2319-6555 ต่อ 113 โทรสาร 0-2319-6419 email. asa.ratirat@gmail.com

ดูรายละเอียดได้ที่ www.asa.or.th | FB : asafanpage , ASAArchitectExposition

หมายเหตุ รายละเอียดอาจมีการเปลี่ยนแปลง โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
